

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăştie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu preţuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Măsuri de bună nădejde — contra beției.

Porniri laudabile vedem ridicându-se și în țară la noi, dar' mai ales în România, pentru a pune macar în parte stavilă popoului ce se face în sănătatea popoarelor și în viețile lor, prin cumplita patimă a beției, și îndeosebi prin beutura de rachie bună și nebună.

La noi în țară mișcarea pornește din jos în sus: Mai multe comitate au înaintat către dieta țerii rugări stăruitoare, ca dieta și guvernul să vie să iee grabnice măsuri pentru lecuirea cât de cât, ear' cu vremea de tot, a patimei beției, căci, zic ele în rugările lor întemeiate pe ce ved sub ochii proprii în casele proprii, e înspăimântătoare măsura în care poporul degenerază (adeacă merge prăpădindu-se) atât trupește cât și sufletește, trupul slăbește, sufletul, mintea hăbăucește; tinerețea vine tot mai pipernicită la anii cătăniei, din ea es tot mai mulți oameni cuprinși de nepăsare față de toate din jurul lor, fără putere a să însuflești (semn al slăbănogiei trupești și sufletești). Și ca mijloc pentru îndreptare în parte a răului, *cer comitatele să se aducă lege prin care birturile să se închidă în Dumineci și sărbători!* Tocmai ideea ce în România să desbătea nainte cu vr'o jumătate de an, și pe care noi o lăudam încă în numărul nostru 21 (din Iunie), în articolul »Ce e de făcut«, în care ne arătam părerea asupra mijloacelor prin cari să ne luptăm contra acestei mari nenorociri, ce a căzut pe capul omenirii și o mistue.

In România, lucrurile au ajuns ca mișcarea să fie luată în mână de cercurile de sus, conducătoare. Guvernul român încă în toamna asta aduce dietei un plan de lege, ce va fi negreșit primit, prin care pune o nouă dare pe „țuică“, pe toate rachiu-

rile, urcându-le în chip însemnat și silind astfel oare-cum mulțimea, a să mai desbăra dela această beutura stricăcioasă, și împingându-o spre beutura mai sănătoasă a berii și-a vinului curat, pe cari nu numai nu să va pune nouă dare, ci să vor chiar face înlesniri răspândirii lor, doar' vor alunga cu timpul din obicei beutura stricăciosului vinars.

Ne bucurăm de aceste porniri, le vom urmări și vom da samă cetitorilor nostri că la ce au ajuns, — căci noi din capul locului am zis, că de putem ajuta și noi de noi ceva răului, prin cuvânt, prin îndemn neobosit, prin înființarea de Reuniuni de stămpărare dela beutura, — mai mult ca noi ca toți poate face pentru îndreptarea lucrurilor statul, care să restrângă de pildă dreptul de crășmărit, să nu mai dee, cum azi dă, în aceeași uliță la doi vecini lângă olaltă, ba și la 4—5, drept de crășmărit, numai ca el să capete mai mult din taxele ce le are după aceste licenții. Dacă statul va lua, și la noi și pe aiurea, lucrul acesta în mână, el poate introduce multe măsuri de pornire a lucrurilor pe căi mai bune.

Că în România lucrul va ajunge la bun sfârșit, o credem tare, mai ales că unele știri merg până acolo, că statul vrea să iee în îngrijire și stăpânire cu totul (monopol) *crășmele dela sate*, și cum atâția singuratici fac averi cu crășmăritul, va face pe viitor el, statul, ear' din dobânzi va zidi școale nouă și va ridica starea școalelor de azi, va îmbunătăți drumurile și va deschide drumuri nouă, și va deschide cantine școlare și alte lucruri bune pentru poporul însuși. Dar' că și la noi va fi ceva de lucrul acesta, ne îndoim mult, căci la noi jidovimea are mare cuvânt în treburi de astea și deși poate cei dela guvern ar dori, îi vor călca Jidanii pe ochiurile de găină, de nu o vor putea aduce, sau cel puțin nu în grabă.

Și de aceea noi toți, cărturarii și propoveditorii popoului, să ne împlinim mereu datoria de a cerca *să'l abatem noi*, până să intervină alții, dela alunecarea mai departe pe povârnișul ruinării pe care îl împinge puternic patima beăturii. Că în privința asta ce poate face vrednicia unui om, să poate vedea din istoria ce urmează.

Lupta unui preot contra diavolului beăturii.

„Gazeta Transilvaniei“ de Marti publică următoarea scrisoare vrednică de multă luare aminte:

Chimielnicul-de-Câmpie, 7 Oct. 1900.

Onorată Redacțiune! După-cum Vă raportasem la timpul meu, în comuna noastră *Chimielnicul-de-Câmpie*, încă în 18 Martie a. c. se formase o Reuniune de cumpătare, ca mijloc de apărare contra alcoolului jidovesc. Lucrurile au mers foarte bine și frumos timp de două luni și jumătate, după care timp unii din beutorii cei mai pătimiși, în urma apucăturilor îndrăznețe și viclene ale crășmarilor ovrei, au început a frânge tăgăduințele făcute pe cuvântul de onoare, și în chipul acesta, după 3 luni pe cât se prinsese aproape întreg poporul, earăși s'au dat cu toții la beutel!

Da, căci Jidanii văzându-și amenințate veniturile enorme, traiul bun și viața comoadă, au început încă dela formarea însoțirii, a spăria pe oameni cu câte numai li-a iscodit mintea lor de șarlatani; mai pe urmă văzând, că cu de acelea nu pot face mare treabă, *au început a le da gratis vinars foarte bun*, a li-l amesteca prin vin, numai și numai să-și poată ajunge scopul, — și așa pe lângă toată stăruința celor-ce pusesem la cale acest lucru bun, mai departe nu l'am putut duce cu poporul, ca adeacă să se rețină dela vinars. Și fiindcă aceasta se întempla mai cu seamă Dumineca și în sărbători și foarte de multe-ori chiar și în timpul serviciului divin, tolosindu-mă de îndreptarul de Gavrilă Aluasiu din Babța, unde între alte mai multe povețe bune, ce se dau, la pagina 45 am dat de §. 47 din art. de lege 40—1879, care dispune închiderea cu deservărire a crășmelor Dumineca și în sărbători de dimineața până seara după inserat, — astfel în Maiu a. c. am adresat fisolgăbireului din Ludoș, o cerere în cauză.

(Aci dl preot reproduce hârtia adresată protopretorelui, în care cu provocare la articolul de lege citat mai sus, cere să porun-

cească crășmarilor — 3 Jidovi — din comuna d-sale a nu mai ținea birturile deschise în Dumineci și sârbători. Protopretorul i-a respins cererea pe cuvânt că n'a scris'o ungu-rește. Zice se i-o trimită și în traducere un-gurească. Dar' dl preot, cunoscându-și drep-tul limbii sale, n'a voit s'o facă, ci a recu-rat contra răspunsului fisolgăbirului la vi-cișpan scriind *tot românește*, — și vicișpanul s'a văzut capacitat de frumos motivatul re-curs, și călcând pe picior pe solgăbirul seu, iată ce spune dl preot că a urmat în curând:)

Și ce se vezi, d-le redactor?! Pe la mij-locul lui Septembrie a. c. antistia comunală din loc căpătă o ordinațiune dela pomenitul protopretore, în care expres se zice, *că la cererea mea mai mult crășmele din Chimi-telnic nu-i ertat să stea deschise Dumineca și în sârbători dela 7 ore a. m. până după 2 ore p. m.*

Necaz și o adevărată rabiare a cuprins din nou pe toți perciunații din loc. Eu însă am acea mângâiere sufletească, că-mi pot petrece cu privirea pe poporul, ce mi-se adună la sf. biserică, Duminecile și în sârbă-tori, cum își urmează fiecare calea *cătră casă, ear' nu umple crășmele ca până aci*, și mai pe urmă amețiți de alcool, mulți abia ajungeau în ziua următoare ori chiar a doua zi acasă.

Da, căci perciunații acum nu mai în-drăsnesc a trage pe poporul venind dela bi-serică, aproape cu forța să între în crășme. Controla peste îndeplinirea acestei ordinațiuni o fac și o voi face în persoană, până când se va convinge întreg poporul, că poate trăi și fără vinarsul jidovesc.

Fapta destul de corăspunzătoare legii a d-lui vice-comite din Turda Dr. Beteg Miklos nu are lipsă de nici un comentat, căci se comentează însași pe sine.

Teodor Hârșianu,
paroch gr.-cat.

FOIȚĂ

CÂNTEC

Țar'avem și noi sub soare,
Și-o rivnesc dușmani destui,
Ear' prin vremi asupritoare
N'am lăsat-o nimănui.
E bogată, zici! Vezi bine,
E bogată, căci în ea
Multe inimi sunt, străine,
Și-i frumoasă, că-i a mea.
Dacă-i mică nu-i de-ocară,
Căci în ea viteji mai sânt,
Și-apoi, și la noi în țară
Crește fierul din pământ:
Când voim, îl știm culege,
Știm cum să isbim cu el
Când dușmani lipsiți de lege
Vin spre noi cu gând mișel.

Steag avem și noi, străine,
Și-l iubim cu jurământ.
Ziua rēului când vine,
Ce frumos se sbate 'n vânt!

AGRICULTURA

Stērpirea omidelor de varză.

Despre stērpirea acestor omide s'a mai scris în „Bun. Econ“, și-anume despre modul de stērpire după-ce ele au dat navală asupra varzei. De astă-dată vom arăta ce trebuie să facem de pe acum, ca să împedecăm înmulțirea ăstui fel de omide și pustiiri ca cele întēplate în anul de față; pentru-că e lucru înțelept să știm nu numai stin-ge focul, după-ce el a încins în flacări tot cuprinsul nostru, ci cu deosebire să știm cum trebuie să încunjurăm isbuc-nirea lui.

Pentru stērpirea acestor gângăni stericăcioase se întrebuintează deosebite mijloace, cari le putem reduce la două grupe, și anume: *mijloace de preîntim-pinare și mijloace de-adreptul pentru stērpirea acestor omide.*

Din mulțimea de omide ce a nimicit varza (curechiul) în acest an, o parte mare s'au suit pe garduri, pe pălanuri, pe stlpii, grinzile și caferii șurilor, pe părății caselor, pe trunchiu-rile arborilor și pe alte obiecte; acolo s'au prefăcut în păpuși, cari sunt mai scurte și mai groase decât omidele, însă tot de aceeași culoare, rămânând lipite prin unghete și locuri ferite. Aceste păpuși de omide trebuie culese și nimicite fără amânare. Copiii pot face în această privință un serviciu foarte prețios.

E frumos și steagul vostru
Dar' pe-al nostru de-l privesc
Tot mai mândru este-al nostru,
Și mai sfânt, că-i românesc.
Rupt de-asprimile furtunii
Rēscolite de dușmani,
L'au purtat cinstit străbunii
Prin atât amar de ani.
De ne chiamă azi la moarte
Veseli mergem la rēboiu:
Sē dea Domnul să ni-l poarte
Și nepoții tot ca noi.

Știm și noi o lege sfântă,
Și de mii de ani acum
Stăm cu ochii tot spre țintă
Mergem tot pe-același drum.
Pentru stânta lege-a crucii
Pentru limba ce-o vorbim:
Ce de-oțel pe săbii lucii
Pus-am noi de când trăim!
Știe Dumnezeu de-i bine
Ori de facem vr'un păcat —
Dar' noi știm c'asa e bine
Sē ținem ce-am apucat.

Din păpușile ce, din întēplare, ar rămânea nenimicite, în primăvara vii-toare prin Aprilie și Maiu să fac flu-turi, cari de asemenea trebuie prinși și nimiciti. Acești fluturi sunt de culoare albă. Femeiușile depun în Maiu grăme-joare de ouē galbine pe frunzele legu-milor, îndeosebi pe curechiu, rădichi, ș. a. În timp de 4, 10 până în 14 zile din aceste ouē ies tot atâtea omide mici, cari se nutresc cu frunze, ear' catră sfârșitul lui Iunie să prefac în pă-puși, păpușile în fluturi și aceștia de-pun din nou ouē pe frunzele de cu-rechiu, cărăbabe ș. a. Din ouēle acestea în scurt timp de asemenea ies omide, cari în unii ani, cum a fost și cel de față, fac mari stricăciuni.

După-ce omidele au dat navală cu mulțimea asupra curechiului, e greu de ajutat: atât cu ruga cât și cu fuga. Prea puțin ajută osteneala, căreia oame-nii se supun, adunându-le, ori stropind frunzele cu apă de săpun, cu leșie de tăbac, cu lapte de var, sau presărându-le cu ghips, cu cenușe ori cu sare.

Adevărat că vin în ajutorul omului pasēriile, vesprii, unele boale lipicioase, de cari sufer uneori omidele, ploi înde-lungate ș. a.; dar' totuși ca cel mai potrivit mijloc pentru împușinarea și stērpirea omidelor de varză, se poate privi: adunarea fără preget a păpușilor *încă acum în toamnă*, ear' în Aprilie și în Maiu prinderea fluturilor și *ni-micirea ouēlor.*

„Ajută-te și D-zeu încă te va ajuta!”

Pentru lege, pentru limbă,
Noi cu gura prindem foc:
Numai vântul se tot schimbă,
Însē munții stau pe loc.

Sunt și neamuri mai cu nume,
Mai vestite la rēboiu;
Or fi multe poate 'n lume,
Câte n'au ajuns la noi.
Dar' noi știm ce ne 'nvētară
Cei-ce-au fost, și când rostim
Vorba sfântă «neam și țară»
Noi, străine, tresărim.
Pentru cel-ce ne iubește,
Tot ce-avem noi dăm cu drag,
Dar' când neamul ni-l hulește,
Și vrășmaș ne vine 'n prag,
Mii de oști cu ei s'aducă:
Noi suntem Români destui —
Când de piept cu noi s'apucă,
Aibă-l Ceru 'n mila lui!

(„Albina“, din România)

G. COȘBUC

V I I E R I T

Indreptar

pentru manipularea în chip rațional a mustului și a vinului.

Instrucțiuni date de ministerul reg. u. de agricultură.

(Urmare).

Mustul dintâu.

Cei mai mulți proprietari mici, după-ce au zdrobit strugurii în boturi, îi bagă în saci și așezați în cădățui îi calcă, și mustul se scurge în vasul așezat sub cădățuia de călcare. După-ce nu mai pot stoarce nimic prin călcare, pun treverele din saci în teasc și tescesc cât se poate mai bine.

Acest fel de stoarcere a mustului e deja foarte vechiu și simplu, dar fiindcă e încet de tot și cere multe puteri de lucru, prin urmare e mai cu cheltuială, recomandăm ca mai bun și mai ieftin următorul fel:

Așezăm, în casa de stors, aproape de teasc o cadă mai mare, pe care o întorcem cu gaura pentru scurs spre teasc și în locul dopului (jos la vrană) punem un cep, de gura căruia legăm o țeavă de gumi, pe care o băgăm cu celalalt capăt în cădățuia ce se află așezată sub teasc. La gura cepului, (la intrarea în țeava de gumi), punem o străcurătoare (o sîtiță mică anume făcută), care se împedează de a se duce sămînța de struguri și coji ori boabe, în must. Așa apoi mustul va curge curat în cădățuia din vorbă.

CHIVU CORCODEL

(Urmare și fine).

La marginea horei, nea Chivu par'că sta pe ghimpi. Hora n'avea nici un haz în ziua aea, și pe urmă, toată lumea se uita la el, par'că'l întreba: da ce dracu mă, tot flăcău ai rămas? N'ai de gând să te mai însori?

N'a mai putut să mai stea, l'a tras la o parte pe George a lui Dinu și numai atât i-a spus: Gheorghită, băete, să nu uiți după-ce-i pleca dela horă, să dai p'acasă pe la mine, am să-ți spun ceva. S'a plecat...

Pusese el gândul pe cine pusese, și numai drăcosul de Gheorghită putea să-l ajute.

De-atunci nea Chivu n'a mai avut zi bună dela D-zeu. Iși stricase rostul. Nu mai avea nici un chef de nimic. Intra în casă, eșia afară, par'că nimic nu mai era a lui, toate i-se păreau omenesti. Câteodată se trezea așa, în pragul ușii, cu o cofă în mână și cu ochii rătăciți, și sta până când el singur făcea: „ei Doamne 'mi-am perdut mințile!

De-asupra acestei cade (a celei mari) la care am pus cepul și țeava, punem zdrobitorul de struguri, (descriș în numărul 38), și oamenii cu putonii varsă strugurii dintr'una în coșul zdrobitorului, ear' un om întorcînd de roată, îi zdrobeste, și cad zdrobiți în cadă. Cepul însă în vremea asta e închis, și noi ținîndu-l închis, dăm înainte cu zdrobirea strugurilor, până s'a umplut cada de sub zdrobitor. Treverele din cadă, le apăsăm de mai multe ori cu »zdroșul« (bățul cu mai multe crăci de zdrobit, cu care zdrobesc unii în bot), și le lăsăm apoi să stea așa mestecate trevere cu must cu tot, 8—10 ciasuri (ca de seara până dimineața). După aceasta slobozim mustul prin cepul și prin țeava de gumi pusă la gura lui, încădățuia de sub teasc. Luăm apoi treverele rămase și le punem în teasc și le stoarcem cât se poate de bine, curgînd și mustul acesta peste celalalt în cădățuie, și apoi de aci tragem mustul așa tot laolaltă, în buți.

Din mustul stors în acest chip, dobîndim un vin cu mult mai cuprinzător, mai aromatic, și care se va limpezi mai repede, căci în acest chip (prin zdrobirea cu zdrobitorul, prin lăsarea treverilor cu mustul laolaltă 8—10 ciasuri, și prin stoarcerea lor urmată numai după aceea), părțile cele bune-bune aflătoare în coaja boabelor și puțina bunătate din sămînțele de struguri, se topesc (desfac) în parte

Noaptea, barem, se chinua, de par'că omorise om. Nu putea să nchiză un ochiu toată noptica. De se pune cu fața în sus, nu-și putea aduna gândurile: se întorcea pe dreapta, mai rău; s'arunca năcăjit cu fața spre perete, de geaba. Se scula, eșea atară, se plimba pe bătătură, de geaba... Intr'o seară, ce s'a gândit? Ori-ce om trebuie să aibă păcate. Eu nu știu să am, da să zicem că am, și să zicem că m'am dus la popa și m'am spovedit și mi-a dat 50 de mătănii pe seară. Ai să fac mătănii ca să-mi ierte D-zeu păcatele. De-atunci în toate serile, se așeza înaintea icoanei și făcea la mătănii, dar, de câte-ori se ridica și se lăsa în genuchi, vedea pe Stăncuța. Numai așa închidea și el ochii în revărsatul zorilor.

— Doamne iartă-mi păcatele... Stăncuțo, ce ai de gând cu mine? Stăncuțo, de ce-mi sări înainte de câte-ori mă vezi?

Era în murgu' serii. Satul părea o pavlie aruncată pe mal de gârlă. La ferestrele caselor strălucia câte o luminiță, ca ochii de lup la întunerec. Sus, luna, cât fața arii, se

și trec în must și slujesc spre îmbunătățirea lui în măsură însemnată.

Storsul sau tescutul.

Scopul tescutului e, ca părțile licuide (moi, curgătoare) din boabele de strugure, mustul, să-l despartă de părțile vërtoase, tari. Teascul e dar' cu atât mai bun, cu cât stoarce mai desevîșit și mai repede mustul din coji, din trevere.

În vremile mai demult, ba până încoace, se foloseau mai numai teascurile de lemn și cu șurubul (șroful) de lemn. Scăderea acestora e, că cuprind foarte mult loc și și storsul treverilor merge încet.

În timpul mai nou, și proprietarii mici folosesc cei mai mulți teascuri de fer cari sunt de felurite forme (construcții) și lucrează cu putere așa mare, că în vreme-ce cu teascul vechiu de lemn storci din 100 kilograme de struguri câte 60 litri de must, cu ceste nouă (cu șuruburi de fer) storci 70—75, dobînda e dar' 10—15 litri de vin la fiecare 100 kile de struguri.

Precum vedem fiecare proprietar de vii își face sie însuși bine, de-și procură cel mai bun teasc, căci de să vor stoarce cu el numai 50 măji de struguri, avem la ele cu 5 hectolitri de vin mai mult, și socotind hectolitru numai în 1 fl. 50 cr. avem la an 75 fl. și în unu, mult doi ani, prețul teascului e scos; —

(ear' de aci încolo avem un teasc în cinste și zecile de ferii de vin mai mult la

ridicase de trei sulți, par'că era o cloșcă care-și numără puii de aur. Se 'nserează din ce în ce. Dinaintea caselor câinii stau tolăniți cu botut lungit pe labe, cu ochii țintă în tinda caselor și par'că numără dumaticatu stăpnilor. A lene ei dau din coadă și scot, din când în când, câte un ham-ham ca în vis, care de abia ajunge până la casa vecină, și de acolo, ca o însărcinare greu de făcut, un alt căne trimite mai departe ham-hamul vecinului. Se 'ntunecă de tot. Pe uliță, țipenie de om. Luminițele se sting una după alta, ca schînteile eșite dintr'o mașină. Lumea se culcă...

Nea Chivu tot ese și intră în odaia despre gârlă, par'că așteaptă pe cineva și nu mai vine. Ese în uliță într'o parte și într'alta, și e lună de vezi acul pe drum. «Să mai stau» — și intră în odăiță, aprinde o luminiță de ceară și o lipește pe peretele galben, lângă ochiul de oglindă, lipit și el de perete.

«Nu sunt urit!» și se privește în ochiul de oglindă. Iși pune mâinile la spate și se plimbă prin casă, cu ochii în grindă și ear' se duce înaintea oglinzii și stă așa mult,

fiecare vișoară! Iată de nou adevărită vorba repetit accentuată în foaia aceasta, că: ori-ce mașină agricolă, fie ea ori-cât de scumpă, e foarte ieftină! Și numai noi Românii să-vêrșim mereu păcatul față cu noi înșine, să nu ne folosim peste tot locul și de grab, de existența mașinilor! Red. „B. Ec.“)

Pentru proprietarii mici e bun teascul pe stative, sau teascul de Raina, sunt simple și totuși putem lucra cu ele cu mare putere. Și mai bune sunt: »teascul de Schweitz« zis alui Rauschenbach, care se capătă în felurite mărimi. În sfârșit foarte mare putere se poate desvolta cu »teascul Mabile«, care poate fi și el așezat și în case mai mici de stors.

Cum se facem storsul?

După-ce mustul s'a scurs din trevere, în cele 8—10 ciasuri, treverele trebuie să le adunăm și să le punem numai decât în teasc, dar' la adunarea treverelor (din cada cu must și trevere) nu e iertat să folosim lopată de fer sau greblă de fer, sau sapă, căci partea acră a mustului descompune (topește) o parte a ferului, și vinul va trage în rugini, negru. La prinderea și scoaterea din cada a treverelor se folosim numai unelte curate de lemn, și astfel de suștare (vedre) a căror cercuri de fer, sunt unse cu lac de fer.

La umplerea coșului teascului, trebuie să îndesăm bine cu zdromșul fiecare vadră de trevere ce-o punem

mult, pe urmă își ridică mustățile în sus, se întoarce împrejur și se privește ca un copil care a îmbrăcat haine noue.

Pe urmă se așează pe pat, își pune cotul pe genunche, își sprigină capul obosit pe mână. «Bine, mă duc, o s'o ved. Mi-a spus că pe la miezul nopții ese negreșit la malul gârlei. Da ce s'e-i spun când'oi vedea-o?» Se scoală de pe pat și merge repede prin casă. «Bună seara Stăncuțol! Ce mai faci? Nu-i așa că m'am ținut de vorbă? Ce zici, ai? m'ai așteptat?... Și pe urmă? Ei, pe urmă o s'e-i zic: ti, ce frumoasă ești și o s'e mă reped s'o pup! Dar' ea ce-o s'e zică? Ce-o s'e-mi răspundă?..

«Ii, o fi târziu!» și ese afară. «Ce încet trece vremea, luceafărul de seară e jos de tot, s'e mai stau...

«Așa! Ei, ea ce-o s'e zică?» «Bine ai venit, ia stăi colea lângă mine!» Da dacă n'o zice așa? te pomenesti: «Ei, veniși. Uite mă, nea Chivu, ia cântă-mi ceva!» Aș, asta nu se poate! Nu-mi spunea să mă duc noaptea...

«Ei, da atunci ce-o s'e zică?» «Bună seara; ce vreme!» Și pe urmă? știu eu. Omul până începe să vorbească-i mult, că pe urmă găsește el. Și pe urmă, de câte-ori n'am vorbit eu cu Stăncuța la marne. Ce,

în lăuntru, ca să se așeze de-opotrivă peste tot locul, prin toate gropile, până coșul e plin. Punem apoi fundul deasupra și începem a strînge cu șurubul, întâi mai încet și făcând pause (stând câte un pic), mai târziu mai tare, până vedem că ori-cât am încorda, nu mai curge mai nimic, doar' câte-un picur.

Acest must al întâiei stoarceri, îl putem mesteca cu mustul celalalt.

După stoarcere scoatem treverele și desfăcându-le cu mâna, le așezăm în o cadă aproape.

Nici cu cel mai desvêrșit teasc însă nu se poate storce tot mustul din trevere, — de aceea pe aiurea treverele astea scărmanându-le și așezându-le frumos de nou în teasc, le mai storc și-a doua-ora, cum am zice pe altă dungă. Mustul acum a doua-ora dobândit poate fi de tot bun, și mai ales de cumva strugurii au fost cam răscoți, putem și acest must s'e-l mestecăm cu cel dintâiu bun.

Dar' de cumva strugurii n'au fost de tot de tot coți, din storsul al doilea căpătăm un must mai acru, și pe acesta îl mai putem folosi numai chiar ca vin pentru lucrători.

Gătând cu storsul, toate uneltele și vasele folosite la stors, zdrobitorul de struguri, și teascul, trebuiesc temeinic spălate, apoi lăsându-le să se uște

nu-i tot aea? Da, tot aea-i. S'e zicem că s'a isprăvit hora și ne punem la taifas... Ei nu, nu-i tot aea, e altceva. Vezi că atunci e ziua, acuma-i noapte, atunci mai sunt și alte fete, acuma o s'e fie numai ea... Taci mă, nu mai fi prost! ce ți-e frică, n'o s'e ai ce vorbi cu o fetiță?... ti, da prost ești Chivule! Nu te credeam așa, bagă de seamă, zeu, rîde lumea de tine...

«Așaa... va să zică am să mă duc la ea s'e-i vorbesc, s'o pup. Și pe urmă? Pe urmă când o fi s'e plec, am s'e-i zic: ce fată bună ești tu Stăncuțol! Măne seară, s'e vii negreșit, dar' mai de vreme. Ii, ce bine-mi pare. Și nea Chivu se duce înaintea oglinjoarii lui și fluera printre dinți, pe urmă cântă d'abunele:

— Foaie verde, bob năut
Desfă-mi puică ce-ai făcut!
— N'am făcut ca s'e-ți desfac,
Ți-am făcut că mi-ai fost drag:
Trei noduri le-am înodat
Pe gârlă le-am aruncat,
Ca s'e nu pot s'e-ți desfac!

Pe urmă își mai aruncă odată ochii în oglindă, stînge luminărica și ese binișor în vârful picioarelor, par'că s'ar feri să nu deș-

bine, să le așezăm la locurile lor de bună păstrare.

(Va urma.)

În numărul viitor vom spune, după instrucțiunea ministrului, cum se valorisăm (s'e facem să avem folos) și treverele, cum se punem treverele.

Vom urma apoi cu instrucțiile despre îngrijirea mustului până-î must și apoi a vinului însuși.

POMĂRIT

Prăsirea pomilor.

Se află scris în cărți, că înainte cu vr'o 200 de ani Românilor nu li-se îngăduia a-și planta vii, și a cultiva grădini și pe cele cultivate li-le strica.

Azi nime nu ne împedecă, și totuși mare parte a poporului nostru nu se îndeletnicește deloc cu prăsirea pomilor. Sunt încă, durere, mii și mii, chiar dintre plugari, cari au grădini cât vezi cu ochii, dar' n'au prăsit nici măcar un pom și nici nu știu, ce și cum să facă, cu toate-că acesta e un lucru ce nu se poate mai ușor, și totodată frumos și folositor.

Apoi cei mai mulți, cari nu sunt cu totul străini de cultura pomilor, ce fac? Aduc din păduri: meri, peri și alți pomi sêlbateci, rêu crescuți și îmbetrâniți în umbră și desiș, cu rădăcini puține și slabe, din cari rar de tot pot eși pomi aeva trainici și folositori.

Nu aceasta e însă calea de a prăsi pomi, și purcezând tot astfel va

tepte pe cineva. Ajuns în uliță, se uită în toate părțile cu sfială și apoi o ia încet spre malul gârlei. Din când în când, se rêsucește în loc, par'că ar fi urmărit de cineva. Deodată tresare...

Stanca-l aștepta în picioare în umbra casei și nea Chivu s'a învîrtit mult în loc până a zărit-o.

«Ei, bună seara, Stăncuțol, ce mai faci, m'ai așteptat, de mult ai venit... Mi-era că nu-i veni, ti, ce frumoasă ești...» Și când se se repează s'o sărute, nea Chivu își perde cumpêtul și de abia se apropie de ea, o atinge cu două degete de mânele hainei și rămâne așa cu mâna întinsă. Pe urmă se uită împrejur, par'că ar fi pierdut ceva. «Stăncuțol, ai s'e stăm jos». Pe urmă tace, tace par'că ar fi singur. Stanca nu zice nimic, doar' dă din cap. «Ai s'e mergem pe malul gârlei...»

Amândoi es din umbra casei, nea Chivu în dreapta și Stăncuța în stînga. Încetul cu încetul, nea Chivu își revine în fire și se gîndește ce bine o s'e-i stea când o eși în lume cu Stăncuța alături. Deodată se întoarce la ea.

«Tu ești mai naltă ca mine, ia s'e vedem».

trebul să treacă mult timp până-ce vom avea grădinile noastre pline de cei mai aleși pomi. Nu zicem să nu se aducă și pădureți tineri și frumoși; dar' alta e calea de a ajunge la pomi mulți, deplin sănătoși și trainici, anume: a-i prăsi înșine din simburii.

Tocmai acum, toamna, e timpul potrivit pentru a face pregătirile de lipsă. Acum se adună simburii trebuincioși, se gunoiește și sapă pământul, ear' în ajunul iernii se samănă.

Poamele pădurețe ne dau cei mai buni simburii, din cari se prăsim pădureții de altoit; pomii prășiți din astfel de simburii sunt mult mai trainici decât cei-ce i-am prăsi din simburii poamelor nobile (alese). Ear' agonisirea simburilor nu e cine știe ce lucru mare, fie și pe bani, dacă altfel nu se poate, căci un pumn de simburii abia costă câțiva cruceri.

Pământul, unde ne-am hotărî să samănăm simburii, trebuie să-l îngrășem fără amânare cu gunoiu putred, să-l săpăm cât mai adânc cu arșul și să-l greblăm. Pe urmă facem straturi late de câte 4 urme, și simburii de vișine, de cireșe, de perseci, de prune și alți simburii tari îi samănăm pe dată; astfel de simburii, samănați numai decât după-ce au fost scoși din poame, răsar mult mai bine decât dacă samănarea lor s'ar amâna pe mai târziu.

Simburii de mere și de pere se

«Stanca» ridică fața la el și cu o voce bărbătească pufnește de râs...

— «Du-te dracului, mă Gheorghe...

Și nea Chivu o ia la goană spre casă, dar' în urma lui strigăte de te asurzia: «stai, nea Chivule, ia cântă-ne ceva! Hăă, nea Chivu, hăă Corcodel, hăă șchiopârlan, hoo, nea Chivule!..» Găfâind bietu nea Chivu cade cu fața în jos, în pragul casei lor. Dracu de Gheorghe se îmbrăcase cu hainele Stancăi și-i eșise lui nea Chivu, și toți băieții, cari se duceau la marne se ascunseseră, să vadă ce o să facă nea Chivu...

— Ei, cum Stăncuțo, va să zică n'a mințit gârgărița aea, ai?

— Nu zeu. Uite, d'atunci, de când l'a păcălit Gheorghe, mi-a fost milă de el, pe urmă m'au trimis fetele și băieții să mă rog de el, să mai vie la marne să ne cânte, din una din alta, a început să-mi fie drag, nici eu nu știu cum; pe urmă, uite așa, când vrea D-zeu, vreal Dar' slavă Domnului, de muncitor e muncitor, și pe urmă e om bun.

(„C. L.“)

M. STROESCU

vor sămăna numai în ajunul zăpezii, în Octomvrie ori Noemvrie, când straturile se sapă și greblează din nou. Simburii să nu fie îngropați mai adânc ca de un lat de deget; cei ajunși la prea mare adâncime sau răsar numai într'un târziu sau nu răsar nici-când. Unii îi samănă aruncându-i cum arunci cucuruzul și grâul și îi astupă cu grebla, alții fac dealungul straturilor mici brezde cu un bețișor, sămănând simburii în rînd, apoi astupându-i. Bine prinde un așternut subțire de gunoiu mărunt pus pe deasupra.

Vorbînd de multe straturi ne gândim cu deosebire la grădinile noastre școlare, cari în multe locuri sunt cu totul neîngrijite. Pentru singuratici ajunge peste cap un strat, două. De sine se înțelege înșe că trebuie făcută și ceva mrejeală, ca nici gămile să nu ricăe, adunând simburii.

În decursul toamnei e bine să se aducă de prin vii, tufșuri, ș. a. locuri, pădureți sănătoși și să se sădească în grădină.

ROMUL SIMU

Dela Reuniunea rom. de agricultură din com. Sibiiului.

A XI-a expoziție de vite aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

I. Programul

expoziției de vite, ce se va ținea Duminică la 4 Noemvrie n. 1900 în orașul *Mercurea*.

1. În scopul de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ va aranja la 4 Noemvrie n. 1900 în orașul *Mercurea*, o expoziție de vite, avînd a se împărți de astă-dată premii în suma de 200 coroane.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute, cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ținea în ziua amintită, începînd dela 10 ore înainte de amiază și până la 1 oră după amiază, când va urma premiarea.

Expoziția se va ținea pe locul numit „Tîrgul de vite“, ear' la cas de timp nefavorabil sub șopru delă ospătării „La pomul verde“.

3. La expoziție se primesc vitele locuitorilor din comunele *Mercurea*, *Poiana*, *Rod*, *Dobârca*, *Apoldul-de-sus*, *Apoldul-de-jos*, *Ludoș*, *Gârbova*, *Reciu* și *Cârpeniș*.

Pentru vitele aduse din afară de *Mercurea* se cer pasapoarte în regulă.

Cerînd trebuința, proprietarii au să dovedească, că au ținut înșii vitele în timp de $\frac{3}{4}$ de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refusa primirea, înșe numai din cauze binecuvîntate.

Vite jugănite și peste tot vite, cari nu pot servi la prăsire mai departe, nu se primesc în expoziție respective nu se premiază.

La fiecare vită și grupă de oi, comitetul aranjator alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzînd numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

Vitele se așează în grupele, la cari aparțin.

5. Despre vitele primite, comitetul aranjator alcătuiește o listă generală, în care se petrec datele amintite la punct 4.

6. Exponenții sunt îndatorați a purta înșii grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

7. Se vor destribui treizeci și șase premii în suma totală de 200 coroane și anunit:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa indigenă și străină).

a) tauri de $2\frac{1}{2}$ —4 ani: 2 premii de câte 10 cor., 2 premii de câte 6 cor., 2 premii de câte 5 cor.;

b) vaci de $\frac{1}{2}$ —8 ani: 2 premii de câte 10 cor., 2 premii de câte 6 cor., 1 premiu de 5 cor., 2 premii de câte 3 cor.;

c) tăurenci și junince de 1— $2\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 5 cor., 2 premii de câte 2 cor.;

b) vaci și vițele de $\frac{1}{4}$ —1 an: 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 5 cor., 4 premii de câte 3 cor.;

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) verveci de 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 5 cor.;

b) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 3 cor.;

c) noatini și noatine din 1900: 1 premiu de 8 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 3 cor.

(Va urma)

Reuniune de înmormîntare în Căstău.

Duminică în 7 Octomvrie n. în comuna vecină *Căstău* s'a pus temelie la un lucru bun. Dl preot *Nicolau Andrei*, în înțelegere cu ceilalți fruntași ai comunei, au pregătit lucrul pentru ținerea adunării generale de constituire a unei Reuniuni de înmormîntare ca cea a noastră dela *Orăștie*; au adunat subscrieri de membri înainte, și s'au scris deja peste 200 de inși. Au chemat apoi dela *Orăștie* pe preotul *Ioan Moța* și învățătorul *Ioan Branga*, secretarul și cassarul Reuniunii de înmormîntare de aici, să fie și ei de față și unde e de lipsă să dea deslușiri.

După celebrarea sfintei liturgii s'a ținut apoi adunarea de constituire în biserică. Preotul *I. Moța* a deschis adunarea prin o vorbire asupra binelui ce urmează din întovărășirea mai multora pentru a lupta cu greul vieții în o privință ori în alta, în un

cias greu ori în altul, pentru a urni din pragurile caselor lor peatra grea a sărăciei, pe care singuratici nu o pot deloc ori numai mult mai cu greu. Scopul acesta îl au și Insoțirile (Reuniunile) de înmormântare: de a răsturna cu puteri unite peatra grea a lipsei materiale din pragul casei în care destul de mare e jalea sufletească adusă de trimisul morții, care a stins cutare vieată prețioasă casei. Și e ușor așa prin întovărășire a da ajutorul material, care alină și el macar în parte durerea familiei. Laudă pe Căstăieni, că înțelegând folosul acestei Reuniuni, s'au hotărât să o înființeze, și-i asigură că văzând binele ce urmează din întovărășirea mai multora în scopul acesta, urma-vor a se întovărăși și față de alte nevoi, de alte trebuințe ale vieții, și cu atât mai bine. le va merge, cu atât mai repede vor înflori și ca singuratici și ca comună, ca biserică, ca tot, cu cât în mai multe însoțiri se vor închea.

Să trece apoi la constituirea adunării generale de constituire: să alege președinte adhoc dl preot *Ioan Daniil*, ear' notar adhoc dl inv. *George Daniil*.

După aceasta s'a trecut la cetirea statutelor. Dl inv. *Ioan Branga* le-a explicat nițel în general, apoi cetindu-le paragraf de paragraf, explică fiecare paragraf ce rost are, ce însemnătate, cum trebuie ținut.

S'au primit statutele întocmai ca cele dela Orăștie, au aceleași taxe de 1 fl. la intrare și 30 cr. la fiecare soț mort, — lăsând fiecare membru din partea ce i-să cuvine, câte 5 fl. (10 Coroane) pentru formarea unui fond de rezervă deosebit, care să se întrebuițeze pentru scopuri bisericesti-scolare. Statutele, — s'a trecut la alegerea funcționarilor (slujbașilor) și a comitetului.

A fost ales de Director al Reuniunii dl preot *Nicolae Andrei*, de notar-secretar dl not. com. Vas. Simtion și de cassar dl inv. *George Daniil*. S'a ales apoi comitetul de 12, în care au intrat dl preot *Ilie Popovici* din Șibișel, dl preot *Ioan Daniil* din Căstău, primarul *Nicolau Dănilescu*, *Samuil Popovici*, *Petru Dănilescu*, *Nicolau Andrei* lui *Sivu*, *Adam Moise*, *Nicolau Stanc*, *Ion Morariu*, *Ion Bădiuș*, *Toma Bădiuș* și *Ion Opra*.

Constituită astfel Reuniunea, s'au ales 2 membri cari să verifice protocolul adunării generale, biuroul a fost însărcinat cu trimisirea statutelor la ministeriu spre înrărire, — și adunarea a fost închisă cu câteva cuvinte de doriri de bine, prin preotul *Ioan Moța*.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Culesul viilor, pe cele mai multe locuri e pus pe zilele săptămânii viitoare. De Luni încep. Pe aiurea culesul s'a început deja în săptămâna de față. Ca bunătațe strugurii sunt mulțumitori, uneori chiar foarte, dar' ca mușume, ca bogăție de roadă, dau slab.

Conferințele învățătorești reînființate de vre-o 3 ani în archidieceasa gr.-or. română din Transilvania, se vor ținea ăstan în 21 și 22 Octomvrie st. v. în mai multe cercuri.

Din România ne aduce „Amicul Agric.” următoarea știre: În porturile române aface-rile merg slab, din cauza lipsei de vase (corăbii) cu toate-că magaziiile sunt pline de bucate.

Grăul de toamnă s'a vândut cu 12 lei și 70 bani hectolitru, arnăutul cu 14 lei, ordinarul cu 13 lei 100 de kgr., la Constanța.

Ce se așteaptă dela preoți? O foaie ungurească din Cașovia publică un apel scris de un mic proprietar ungar din împrejurimea Cașoviei. Se vede, că el știe ce e sărăcia poporului și de aceea se întoarce către preoți și zice:

„Mijlocul cel mai potrivit și mai ducător la scop pentru împedecarea emigrărilor credem a fi înființarea reuniunilor de credit și consum. Bindecuvântarea acestora pentru sermanul nostru popor se vede cu ochii; aceste mijloace scot pe țărani din ghiarele cămătarilor; îi abat dela cărcime, îi dedau la un mod de cugetare sănătos și-i obișnuiesc la o viață trează. O, ce bine ar fi, dacă preoții noștri s'ar strînge în adunări și împreună s'ar înțelege asupra celor-ce sunt a se face mână cu mână și pretutindeni pe acest teren. Noi, proprietarii mijlocii — în interesul nostru propriu — ne-am alătura cu trup și suflet la ei!”

E bine să auzim și noi toți atari voci!

Insoțirea de credit sistem Raiffeisen din Limbav, înființată cu concursul comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, primind zilele acestea statutele aprobate de tribunalul reg. din Sibiu — își va începe în curând activitatea. Membrii înscriși la Insoțire ating citra de 60.

Numelui de „Român” îi pregătesc iarăși o zi de bucurie frații noștri Italieni. Să știe că agerul luptător național V. A. Urechia a arangiat în Roma la Forul lui Traian niște frumoase sərbări de îmbrățișare între frații Români și Italieni. Acum vine vestea, că guvernul italian va propune M. S. Regelui Italiei împărțirea de frumoase distincții (medăli) pentru bravii Români V. A. Urechia, Tocilescu și Holban, capii acelor sərbări, pe cari Italienii nu le mai pot uita. Le-a căzut bine să-și vadă pe frații mai mici, cum am zice, pe Români, venindu-le într'o zi din țeri departe, din Răsărit, ca să-și caute frații mai mari, pe Italieni, și să-și îmbrățișeze și să-și sărute, — și încă demult le arătau fraților Români această dragoste și duiosie prin distincțiile ce acum le vor trimite, dar' pentru jalea Italiei în urma morții regelui lor Umberto, n'au putut.

Concert în Sibiu. „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” arangiază un concert împreună cu teatru și joc, acum Duminecă, în 14 Octomvrie n. 1900, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus” în Sibiu. Corurile se dirijează de dl *Candid Popa*, învățător la școala de aplicațiune de pe lângă semin. „Andreian”. O parte a eventualului venit

curat este destinată fondului pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare.

Asociațiunea pentru lit. și cult. poporului român. *Loteria „Casei Naționale”*. (Muzeul național al Românilor din Transilvania). 1 câștig principal în valoare de cor. 10.000
1 „ „ „ „ „ cor. 3.000
3 câșt. principale în val. de câte cor. 1.000 etc. etc. laolaltă 219 câștiguri în valoare totală de **25.000 coroane**. Tragerea la sorți se va face irevocabil la 20 Octomvrie n. 1900. 1 bilet de loterie I coroaună. Bilete de loterie se pot comanda cu mandat postal la *Biroul Asociațiunii în Sibiu* (N.-Szeben) strada morii Nr. 8.

Pentru România: Deposit general la **C. Steriu & Cie.**, București, str. Lipscani 19.

Știri bisericesti. Senatul bisericesc al consistoriului archidiececan a aprobat alegerea clericului absolut *Nicolae Chirciu* din Șirnea la postul de paroch în *Almaș-Seliște* (ppresbiteratul Iliei), ear' pentru parochia *Almaș-de-mijloc* (ppresbiteratul Geoagiului) a instituit administrator pe preotul *Iosif Hanches*.

Obrăznicie bulgară. Să scrie din Sofia, că Bulgarii alungați din România se duc pe la crășmele Românilor (în Bulgaria) și după ce mănă și beau bine pleacă fără să plătească, lăsând pe masă hârtiuțe pe care e scris: „să plătească regele Carol”.

Războiul viitorului. În congresul de pace, ce s'a ținut zilele astea la Paris, delegatul rus *Ivan Bloch* a vorbit despre urmările unui mare războiu în viitor. Intăiul mare războiu va face să bancroteze economicește amândoi dușmanii, și învingătorul se va prăpădi! Atătea cheltueli se vor recere.

Falsificătorii de bani, prinși astă-primăvară pe când numărau bancnotele în hotel Central din *Turda*, sunt ținți și acum în arest preventiv. Procuratura regească din Cluj a sfârșit cercetarea și-a pregătit actul de acuză. Falsificarea de bani a fost dovedită. Ca părtași sunt arătați: economul *Pászthory Aladár*, asesorul sedriei orfanale în pensiune, *Csongvay Béla*, tipograful *Fenyvesi Victor*, litograful *Szigethi Péter*, tipograful *Baga István*, notarul *Pașca S.*, cărcimarul *Nagy Ferencz* și economul *ifj. Séra Károly*. S'a dovedit, că au pregătit și au pus în circulație mai multe zeci de mii florini în bancnote de câte 10 fl. Pertactarea finală va fi la începutul lunii viitoare.

Telefon între București și Budapesta. Direcțiunea postelor și telegrafelor din România a intrat în tratări cu direcțiunea telegrafelor și postelor ungare, pentru încheierea unei convențiuni telefonice, după care se va construi o linie telefonică directă între Budapesta și București.

Asigurările în mâna statului. În Germania statul a luat în chivernisala sa tot felul de asigurări pe care la noi le fac felurile bănci de asigurare, de foc și asupra

vieții. Și se scrie, că are statul bun venit din această ocupațiune, dar și cei asigurați au mai mari ușurări.

Acum se scrie că și în România guvernul umblă cu gândul, să iee în mâna sa toate asigurările, mai vartos pentru-că azi publicul în România e cam nemulțumit cu gospodăria ce o fac băncile de asigurare, cari prin o învoială între ele („cartel“) au urcat tare taxele și nici una nu primește mai ieftin, și așa publicul e nemulțumit cu ele și s'ar bucura dacă statul ar lua el lucrul a mână.

Distincțiune. Din incidentul ducentenarului Unirii, P. S. S. Episcopul Dr. Dem. Radu, a distins pe dl preot Ioan Dregheciu din Cugir, cu brâu roșu.

Desmințire. Știrea dată în vileag de o telegramă din Germania, că contra vieții M. Sale Reginei României s'ar fi făurit un atentat — a fost desmințită.

Tragedie în codru. În cercul de vânat al conților Andrássy, în pădurea Dobrinului, pădurarul Oneș a prins în prevaricație pe un om împreună cu doi feciori ai lui. Oneș a puscat asupra lor și-a nimerit pe tatăl feciorilor, care a căzut rănit de moarte. După aceea s'a încins o luptă crâncenă între pădurar și cei doi feciori. După-ce pădurarul și-a descărcat asupra lor toată muniția de puscat, fără să-i nimerească, acestia au năvălit pe el cu topoarele și l'au ucis. Amândoi ucigașii sunt arestați.

Domnii abonați cari nu și-au renoit abonamentul pe jumătatea a doua a anului, cum și cei cari ne dătoresc dela începutul anului, — sunt stăruiți rugați să binevoiască a ne trimite de grab abonamentul.

Telefon între Seliște și Peatra-albă. Se zice, că din motive strategice mai inalte, ministrul de războiu comun a ordonat, ca toate stațiunile gendarmerești de pe frontiera țării să fie legate prin liniă telefonică cu cei mai apropiați oficiu postal. În scopul acesta scrie „Gaz. Trans.“ de vre-o câte-va zile să se lucreze cu mare zor la legarea oficiului postal din Seliște cu stațiunea gendarmerească dela trecătoarea pe muntele Peatra-albă. Ca la toate întreprinderile, ce le face statul, așa și la aceasta se poate vedea modul de „cruțare“ al seu. Liniă aceasta va costa peste 10.000 fl., deoarece-ce toți stâlpii de pe întreaga liniă, care trece tot prin păduri, sunt duși dela gara Seliștei.

O MOARĂ DE ARĚNDAT

În comuna Dobra (comitatul Hunedoarei) se dă în arĚndă pe durata de 6 ani din mână liberă o moară pe apă, mĚnătată de o roată cu două petrii de măcinat, în legătură cu moara de făină albă.

Două fireze alcătuite, și pe lângă acestea o vinărsărie mare și o grădină pentru petrecere de vară cu toate recerintele laolaltă!

A se adresa lui

George Oprean,
proprietar în Dobra (H.-Dobra).

FELURITE POVEȘTE

Ce se facem cu treverele? De vrem, facem din ele „vinul de trevere“ („lir“) care dacă omul nu lăcomește la „mult“, poate se iasă bun de tot, — ear' dacă nu, le ținem se facem vinars de trevere.

Spre scopul ăsta se punem treverele îndată după stors în o cadă potrivită sau în un butoiu cu un fund, și le îndesăm bine. La vĚrf punem un rĚnd de foi de vie, și peste ele, un strat ca de-o palmă, de cenușă de lemn mestecată cu pământ jilav (umed). Dacă astea le batem bine de-asupra, treverele nu ni-se vor mucezi.

Cei-ce nu vreau nici una nici alta, sau după-ce au făcut lir din trevere, aceia se le lase se se uște, apoi se le ardă, se le mestece cu gunoiu, și vor da o îngrășeminte foarte priincioasă viei.

FELURIMI

O întâmplare mișcătoare. Acum câteva zile gardianul dela „Hotel de L'a meideu“ la Tourtemagne (Elveția) eșise de acasă spre a tăia niște lemne.

El petrecuse sus la munte iarna, singur, numai cu doi câni bravi, credincioșii lui tovarăși de singurătate, din care unul mare și altul mai mic, dar' foarte inteligent.

Pe când stăpĚnului tăia într'o zi lemne la picioarele unui zid, nu departe de acoperișul hotelului, strățul de zăpadă adunat acolo căzu jos și-l lipi de zid acoperindu-l până la umeri.

Zăpada era umedă, grea și înghețată și sĚrmanul om, pus în neputință de a-și mișca bratele și picioarele, vedea sosind neîmpăcata moarte.

CĚnii când vĚzură pe stăpĚn în acea stare, căutară se dea la o parte cu labele zăpada, dar' nu reușiră. Se priviră chelălĚnd și, de odată repede ca o săgeată, se repeziră la vale, până la o casă lângă Erus, unde locuia fratele gardianului. Într'o oră de fugă nebună ei străbătură prin zăpadă un drum, care cere patru ore de mers pentru un bun alergător.

Sosind înaintea casei, începură se latre și se chelălăe. Poarta casei se deschise și fratele gardianului vroi se facă se între pe sĚrmanele animale ce erau pline de sudoare; cĚnii însă nu vrură. El le întinse de mâncare, dar' ei nu voiră și urmau se latre și se reia tuga lor spre munte, așteptând se fie urmași. Fratele gardianului avu ideia, că acesta e semn că fratele seu e în pericol sau bolnav. Iute își trase cismele și luă sfori și chemând pe pretenii sei, plecară mai mulți, se vadă unde o se-i ducă speriatele animale.

Când cĚnii vĚzură că cinci oameni pornesc sus pe munte, începură se alerge prin zăpadă. Au trebuit 6 ore de avĚnt până se ajungă la hotel, unde sosiră numai la 9 ore seara; dar' cĚnii ajunseră înaintea lor.

SĚrmanul gardian era tot prins în zăpadă și leșinat; credincioșii lui cĚni steteau la capul murindului și-i lingeau fața cu limba lor caldă.

Oamenii se puseră îndată pe lucru și scăpară pe nenorocitul, care cum redeschise ochii sărută plĚngĚnd pe cei doi cĚni, pe cei doi credincioși pretini, cari nu se mai săturau de

a se gudura pe lângă dĚnsul în semn de bucurie.

Posta Redacției.

D-lui N. S. in M. A întrebat un medic ori nu? În astfel de cazuri e greu a da sfat din departate. Sșturi de acestea le putem da numai prin medic, ear' medicul fără a vedea pacientul, nu dă.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihai.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȘA**

Sz. 269—1899. tkvi.

(107) 1—1

ĀRVERĚSI HIRDETMEĒNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a maros-illyei kir. járá-bíróság 1898. évi Sep. I 430/4 számú végzése következtében L. Hosszu Ferencz ügyvéd által képviselt Kriszte Jozsef javára Lázár Árpád Dobrai lakos ellen 300 kor. s jár. erejéig 1899. évi február hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján letoglalt és 1320 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ökör, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-illyei kir. járás-bíróság 1899-ik évi V. 60/2. számú végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1886. évi október hó 27. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 110 kor. 02 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Gura-Dobrán alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi október hó 24. napjának délutáni 2. órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendo ingóságokat mások is le és felülfoglatatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt M.-illyén, 1900. évi szeptember hó 26. napján.

Dobra László, kir. bir. végreh.

Insertiuni mici

Publicări la acest loc costă numai 1 cr. șirul

B. Stelesou,

pictor, vopsitor, poleitor și glasseur

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că așezându-mă cu locuința în acest oraș, primesc ori-ce lucru de pictori case, precum și vopsitorie de fațade, uși, ferestri, și ori-ce lucru atingător de această branșă, concurând cu ori-și-cine și ca lucru și ca preț.

PunĚndu-mi toate siliințele de a satisface pe deplin pe onorații mei clienți, rog se fiu onorat cu comande multe.

Lucrările executate de mine vor fi solide, elegante și durabile.

B. Stelescu,

pictor - vopsitor

Strada mare a Timariilor, 17 b.

Un InvĚțaoel

de măcelar se primește numai decât în măcelăria subscriului.

SĚ fie în vĚrstă dela 15—17 ani, sănĚtos și voinic. (24)

Condițiile se stabilesc prin bunăînțelegere.

Nicolae Opincariu
măcelar, Orăștie.

Sz. 3956—900 tkvi.

(108) 1—2

Viszárverési hirdményi kivonat.

Segesvári Ferencz örökösseinek mint végrehajthatóknak Szálomia Vasziliáné szül. Stán Anika csertés-hondoli lakos és Dr. Farkas Béla ügyvéd dévai lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 191 kor. 50 fil. tőke követelés 11 kor. 30 fil. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 12 kor. és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a dévai kir. törvényszék kir. jbiróság területén levő Csertés-hondolán fekvő a cser. hon. sz. 586 sztkvben 1 rsz. 3040 hrsz. a. ingatlanokból Szálomia Vasziliáné mint Sztán Anika illető épület tulajdon és térhaszn. zeti jógára 11 kor., tóvábbá a cs.-hondoli 1098 sztkvben A + 1 rsz 3042, 3043 hrsz. a. ingatlanok Szálomia Vasziliáné szül. Sztán Anika illető épület tulajdon és térhaszn. zeti jógára 386 kor. ezennel meghat. kiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1900. évi december hó 3. napjának d. e. 9 órája Csertés-hondol község házához tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt ovadéképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint tkkv. hatóság.

Déván, 1900. szeptember hó 6-án.

Hidegh s. k.
kir. törvsz. bíró.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍ, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(92)

Depuneri: cor. 1,750.000.

5—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biuroul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Scânduri și lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiuu onorațiilor cumărători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Cu toată stima

Ignatz Kotzander
în Deva și Orăștie.

(109) 1—10

■ In Orăștie pe drumul țerii la intrarea în oraș dinspre stație! ■

„Minerva“ institut tipografic, societate pe acții în Orăștie.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii).

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de foc și esplosiune

edificii de ori-ce fel, locuințe și clădiri economice, magazine de mărfuri, mașine agricole, mobile, vestminte și rufe, caré și vite de tot soiul, produse de câmp și de recoltă etc. etc.;

asupra vieței omului:

în toate combinațiunile conform tabelor sale foarte variate ca asigurări simple pe casul de moarte, asigurări cu termin, asigurări de copii, de zestre, rente viagere, asigurări cu plățirea de două-ori a capitalului, și cu polițe libere de premii etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală (sistem german.)

Asigurări pe speșele de înmormântare cu solvire imediată.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

1.400.000 coroane,

plasate în scrisuri fonciare și în siguranțe pupulare.
Active cu finea anului 1899: 2 milioane 185 mii coroane.

Stocul asigurărilor:

Valori asigurate contra incendiului:

64 milioane coroane.

Capitale asigurate asupra vieței:

9 milioane coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

2,825.645 c. 62 b. pentru daune de foc și 2,498.042 c. 10 b. capitale asig. pe via ă,
total: 5,323.687 coroane 72 bani.

Oferte și ori-ce informațiuni se primesc prin Direcțiune în Sibiu, la agenturile principale în Arad, Brașov și Timișoara, la agențele generale din Cluj și Budapesta, precum și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

Prospecte și tipărituri gratuit și franco.

9—10

Direcțiunea în Sibiu,
str. Cîsnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

Se recomandă
a executa următoarele: ♦ ♦

Opuri, Broșuri și
Placate ♦ ♦ ♦

Bilete de logodnă
și cununie ♦ ♦

Carte și epistole

Couverte în toată
mărimea ♦ ♦ ♦

Circulare și preț-
curenturi ♦ ♦

Note, Bilete de
vizită după plac
și cerere ♦ ♦ ♦

Registre și impri-
mate ♦ ♦ ♦ ♦

Anunțuri, Comp-
turi și Adrese

♦ ♦ Bilanțuri ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Comande
din afară ♦ ♦ ♦
♦ ♦ ♦ se efectueș
repede.

„Minerva“

Institut Tipografic, ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ societate pe acții

în Orăștie.

Înființată în 1888.

Această tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.